

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра філософії права та юридичної логіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРСВ
10 2022

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРИКЛАДНА ЛОГІКА**

Статус дисципліни: обов'язкова
Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузь знань: 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»
Освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»
Форми здобуття вищої освіти: заочна
Мова навчання: українська мова
Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2022

Розробники програми:

Олег ГВОЗДІК, професор кафедри, доктор філософських наук, професор
Роман МИХАЙЛЕНКО, доцент кафедри, кандидат філософських наук,
доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії права та юридичної логіки
Національної академії внутрішніх справ
Протокол від 01.09. 2022 року, № 1

Завідувач кафедри філософії права
та юридичної логіки

 Олег ПАВЛИШИН

Схвалено науково-методичною радою НАВС
Протокол від 06.10.2022 року № 1

Голова науково-методичної ради

 Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 202__/202__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від _____. 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від _____. 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Олег ПАВЛИШИН

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 202__/202__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від _____. 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від _____. 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Олег ПАВЛИШИН

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри
від _____. 202_ № ____

протокол науково-методичної ради
від _____. 202_ № ____

Завідувач кафедри

Голова НМР

Олег ПАВЛИШИН

Станіслав ГУСАРЄВ

Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом навчальної дисципліни «Прикладна логіка» є стратегії та методики ефективного застосування засобів традиційної та сучасної логіки у конкретних галузях науки і практичної діяльності, зокрема у сферах права, державного управління та адміністрування.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Прикладна логіка» є ознайомлення магістрантів із застосуванням сучасних логічних знань та методів у конкретних галузях науки і практичної діяльності, зокрема у юридичній теорії та практиці; розвиток правового, логічного, критично-орієнтованого мислення як елементу професійної та методологічної культури фахівця.

Основні завдання вивчення дисципліни «Прикладна логіка» полягають у тому, щоб навчити магістрантів: ефективно застосувати методологічний інструментарій логіки при аналізі соціально-правових явищ, конструювати коректну аргументацію; критично аналізувати юридичну термінологію та дефініції; обґрунтовано витлумачувати правові документи; розпізнавати логічні помилки в міркуваннях, прийоми маніпулювання з боку співрозмовника і протистояти їм; застосовувати логічні методи у процесі адміністративно-управлінської діяльності, а також у науково-дослідницькій роботі.

Пререквізити: філософія управління.

Постреквізити: сучасні методології науково-управлінських досліджень, електронне врядування та електронна демократія, правове регулювання економічної системи України, комунікативна діяльність в публічному управлінні.

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми

За результатами опанування навчальної дисципліни «Прикладна логіка» здобувачі набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності.

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів.

ФК 09. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування.

ФК 10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання:

РН 01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основи та технологій прийняття управлінських рішень.

РН 02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН 08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію.

РН 12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних і емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 1	Галузь знань «Публічне управління та адміністрування» (28)	(Major)	
	Спеціальність «Публічне управління та адміністрування» (281)		
Кількість розділів – 1	для підготовки здобувачів вищої освіти ступеня магістра за кошти фізичних та/або юридичних осіб	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 30		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0 самостійної роботи – 0	Ступінь вищої освіти: магістр	Лекції	
		0 год.	2 год.
		Семінарські	
		0 год.	6 год.
		Практичні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		0 год.	22 год.
Вид контролю:			
залік		залік	

3. Тематичний план
(для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за заочною формою навчання)

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Всьо- го	у тому числі				всьо- го	у тому числі			
л		с	пз	ср	л		с	пз	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Прикладна логіка як методологічна основа юридичної науки та практики						8		2		6
Тема 2. Логічні критерії коректності юридичного мислення						11	1	2		8
Тема 3. Специфіка юридичної аргументації та її логічні основи						11	1	2		8
Усього годин						30	2	6		22
Форма контролю – залік										

4. Плани семінарських занять

ТЕМА № 1. Прикладна логіка як методологічна основа юридичної науки та практики

Навчальні питання до семінарського заняття:

1. Прикладна логіка як галузь наукового знання.
2. Логічний аспект організації діяльності у правовій сфері.

ТЕМА № 2. Логічні критерії коректності юридичного мислення

Навчальні питання до семінарського заняття:

1. Принципові основи раціональності мислення та їх юридична специфікація.
2. Коректність юридичних міркувань з точки зору логіки побудови умовиводів.

ТЕМА № 3. Специфіка юридичної аргументації та її логічні основи

Навчальні питання до семінарського заняття:

1. Змістовні та методологічні особливості юридичної аргументації.
2. Логічні основи аргументації та техніка їх застосування в юриспруденції.

5.Завдання для самостійної роботи

ТЕМА № 1. Прикладна логіка як методологічна основа юридичної науки та практики

Реферати, есе:

1. Співвідношення предметів загальної та прикладної логіки.
2. Історія прикладної логіки.
3. Логіка і право.
4. Логічні та юридичні аспекти діяльності у правовій сфері: проблеми взаємоузгодження.
5. Методологічна специфіка фахової діяльності юриста та логіка її організації.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Дослідіть особливості організації та техніки побудови міркувань у сфері юриспруденції.
2. Порівняйте підхід до визначення юридичних термінів з дефінітивними прийомами інших наук.

3. Проаналізуйте методологічне значення логічних правил поділу для раціоналізації класифікаційних та кодифікаційних процедури у юриспруденції.
4. Ознайомтеся з методикою виявлення логіко-функціональних залежностей між структурними компонентами правових норм, фактичних матеріалів та свідчень; з'ясуйте її значущість для інтенсифікації аналітико-пошукових дій та доказових процедур.
5. Дослідіть можливості та переваги застосування логічних методів побудови міркувань у юридичній науці та практиці.
6. Пригадайте з курсу загальної логіки зміст дедуктивних, індуктивних методів міркування та методу аналогії, а також їхню значущість для права.
7. Поясніть, чому досягнення методологічної єдності логічних та правових основ організації фахової діяльності юриста є головним завданням прикладної (юридичної) логіки.

Практичні завдання:

1. Обґрунтуйте, чому у юридичних терміносистемах спостерігається уникнення синонімії та різних варіантів визначення одного й того ж поняття?
2. Визначте та схематично зобразіть логічні відношення між обсягами наступних понять:
 - а) умисна дія, неумисна дія, злочин;
 - б) нормативний документ, конституція, кодекс;
 - в) логіка, формальна логіка, прикладна логіка.
3. Дайте логічний аналіз наступної легальної дефініції (визначте її вид, структуру та відповідність логічним вимогам): «Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність».
4. Проаналізуйте легальну класифікацію з точки зору логіки поділу понять: «За вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані такі заходи впливу: 1) зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого; 2) попередження; 3) догана або сувора догана; 4) передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання».
5. Визначте логічну будову твердження: «Якщо дія є нормативно нейтральною, то вона не є ні забороненою, ні обов'язковою» та подайте її у вигляді відповідної формули.
6. Наведіть приклади застосування індуктивних методів при побудові юридичних міркувань.

7. З'ясуйте, який з логічних методів лежить в основі кваліфікаційних процедур, та обґрунтуйте своє рішення.

8. Поясніть логічний зміст методу аналогії, а також відмінність між аналогією права та аналогією закону.

ТЕМА № 2. Логічні критерії коректності юридичного мислення

Реферати, есе:

1. Методологічний зміст основних принципів мислення та особливості їх реалізації у сфері права.
2. Зв'язок принципів основ юридичного мислення з основними законами логіки.
3. Співвідношення логічних та юридичних законів.
4. Методологічне значення критеріїв логічної раціональності для організації адміністративно-управлінської діяльності.
5. Дедуктивно-логічні основи кваліфікації.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Ознайомтеся з технологією застосування принципів та законів міркування в процесі аналізу та оцінювання нормативних основ права, фактичних матеріалів, свідчень та доказових процедур.
2. Визначте підстави розрізнення доказових та недоказових міркувань.
3. З'ясуйте зміст відношення логічного впливання між думками та закономірний характер його правил.
4. Засвойте основні правила побудови доказових міркувань, їх логіко-семантичні обґрунтування та техніку застосування в юриспруденції.
5. З матеріалів фондових текстів лекцій ознайомтеся зі змістом та координацією синхронічних і діахронічних підходів у логіці права.
6. З курсу загальної логіки пригадайте зміст індуктивних методів узагальнення та встановлення причинно-наслідкових зв'язків; обґрунтуйте їх значущість для юридичної практики.
7. Ознайомтеся з можливостями та технікою використання недедуктивних умовиводів при формулюванні версій.

Практичні завдання:

1. Наведіть приклади порушення принципів визначеності та несуперечності при побудові юридичних міркувань.

2. Чи дотримано принципу обґрунтованості у наступному міркуванні: «Оскільки у квартирі підозрюваного під час обшуку було виявлено частину викрадених речей, а також на місці злочину знайдено сліди його взуття та дактилоскопічні відбитки, то він є причетним до розслідуваної крадіжки»?

3. Чи є доказовим умовивід: «Якщо дія А ніколи не призводить до наслідку В, а явище В у жодному разі не може бути причиною ситуації С, то дія А не може призвести до ситуації С»?

4. Який висновок є логічно коректним за наступних умов: а) будь-яка дія, що має ознаку А, має також ознаку В; б) усі дії типу А характеризуються ознакою С?

5. У ході аналізу фактичних даних по розглядуваній справі можна зробити наступні узагальнення (які фігуруватимуть у ролі базових аргументів):

а) по даній справі є прийнятними (тобто узгоджуваними з наявним фактажем) три версії: А, В і С, які не є взаємовиключними;

б) за умови підтвердження А, версію В також можна буде визнати істинною;

в) версії А і С не можуть бути одночасно істинними, хоча не виключена можливість їх одночасної хибності;

г) у разі хибності С, версію В також можна буде відхилити як хибну.

Які логічні висновки можна зробити на цих підставах про кожну із згаданих версій?

6. Перевірте, чи є достатніми наступні засновки для отримання доказового висновку про істинність версії D:

а) підтвердження обставини С є достатньою умовою для доведення версії А;

б) за розглядуваних умов хоча б одна з версій – В або D – має бути істинною (оскільки низка фактичних обставин виключає інші варіанти розвитку подій);

в) у разі ситуації В має підтвердитись обставина С;

г) версія А виявилася несумісною з наявними перевіреними фактами.

ТЕМА № 3. Специфіка юридичної аргументації та її логічні основи

Реферати, есе:

1. Логічні основи теорії доказування в кримінальному процесі.
2. Співвідношення логічних, психологічних та юридичних аспектів аргументації.
3. Методологічне значення логіки аргументації як критерію доказовості.
4. Сучасні тенденції розвитку логічної теорії аргументації.
5. Теорія аргументації в романо-германській та англосаксонській правових системах: порівняльний аналіз.

Завдання для самостійного вивчення:

1. Познайомтеся з деякими «хрестоматійними» справами за участю відомих юристів та проаналізуйте методику побудови їхньої стратегії.
2. З'ясуйте, які підстави визнаються за критерії доказовості аргументації за процесуальним законодавством України.

3. Ознайомтеся з додатковою інформацією щодо методологічної специфіки юридичної аргументації (зокрема, поданою у монографії Щербини О.Ю. «Логіка та юридична аргументація»).
4. Дізнайтеся про особливості юридичного доказування в юридичній практиці США з книги: Walton D. Legal argumentations and evidence / D. Walton. – The Pennsylvania State Univ. Press, 2002.
5. Більш широку інформацію про можливості використання засобів сучасної логіки в юридичній науці та практиці отримайте з монографії: Гвоздік О.І. Логічні числення: принципи побудови та застосування в юриспруденції. – К., 2003.
6. Доберіть ілюстративні матеріали з юридичної практики стосовно застосування різних методів побудови аргументації.
7. Познайомтеся з тактичними схемами побудови захисту, які зазвичай використовував Ф.Плевако. Чи завжди вони відповідали логічним критеріям доказовості аргументації?

Практичні завдання:

1. Дайте логічну характеристику наступній позиції: «Головне в юридичній аргументації полягає не у її логічному аналізі, а у знанні тих чинників, що впливають на думку суддівської колегії, а, отже, у можливості передбачення того, як саме голосуватимуть судді».
2. Чи можна вважати обґрунтованим висновок, який неможливо спростувати? Чому?
3. Проаналізуйте аргументацію: «Теза Т може обґрунтовано вважатися хибною, оскільки вона логічно випливає з аргументів, що виявилися невідповідними дійсності».
4. Поясніть, чим відрізняється «доведення» від «підтвердження», а також «спростування» від «критики».
5. У матеріалах судової справи «Вассер проти Шаффер» зазначається, що Ліз Шаффер через недбалість у керуванні автомобілем спричинила ДТП, вдаривши машину, якою керувала Мері Вассер. Після медичного обстеження останньої їй помилково ампутували абсолютно здорову ногу (що з'ясувалося пізніше у ході розслідування справи). Мері Вассер подала позов до суду на Ліз Шаффер за втрату ноги. Чи має бути цей позов задоволений?
6. За матеріалами справи «Сакко проти Лейна»: останній недбало використовував бензин при розпалюванні вогнища у вітряну погоду, що призвело до пожежі, яка знищила кілька сусідських будинків. Чи можна вирішити цю справу за аналогією до попередньої?
7. Визначте правомірність застосування норми А у випадку, що характеризується наступними рисами:
 - а) оскільки відносини у тій сфері, до якої належить розглядуваний випадок, регулюються нормами А та В, принаймні одна з них має бути застосованою у цьому випадку;

б) розглядувана дія не може кваліфікуватися одночасно за нормами В і С (адже у такому разі мала б місце нормативна колізія); тож застосовність хоча б однієї із згаданих норм має бути виключеною;

в) норма С не може бути застосованою, якщо і тільки якщо матиме місце обставина D;

г) у разі наявності обставини D має застосовуватися норма А.

8. За показаннями одного з свідків, що проходили у розглядуваній справі, винуватцем ДТП був мотоцикліст, що здійснив зіткнення з припаркованим автомобілем громадянина М. На підтвердження цього свідчення було вказано на факт відсутності гальмівного шляху від коліс автомобіля. При цьому також були виявлені сліди тосолю (що витік з пробитого радіатора) на ділянці довжиною 12 метрів позаду автомобіля. Як мають бути оцінені такі свідчення?

9. Чи можна обґрунтовано визнати свідчення А неправдивими на підставі таких аргументів:

- 1) якщо свідчення А вірні, то мають підтвердитись обставини В та С;
- 2) В є логічним наслідком ситуації D;
- 3) С впливає з Е;
- 4) Ситуації D та Е є несумісними?

6. Індивідуальні завдання

Відповідно до навчального плану з навчальної дисципліни «Прикладна логіка» курсових та дипломних робіт не передбачено, але до індивідуальних завдань, не передбачених навчальним планом, належать: написання рефератів, есе, аналіз проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях тощо.

Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі отримують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє реалізації творчих здібностей здобувачів.

7. Методи навчання

Під час освітнього процесу використовуються такі методи навчання: словесні, наочні, практичні, інноваційні.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Методи контролю – усне та письмове опитування, практична перевірка, тестовий контроль та рейтинговий контроль тощо. Поточний контроль може бути реалізований у формі виконання завдань, виступів на семінарських заняттях, проведення контрольних робіт, колоквіумів тощо.

Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Розподіл балів для проведення іспиту

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
Мах 60%				Мах 40%	Мах 100%
				залік	
Т 1	Т 2	Т 3	Самостійна робота	40	100
14	14	14	18		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Обладнання, програмне забезпечення, яке використовується під час занять: інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютери планшети, інтерактивні дошки, методичне забезпечення, за допомогою якого забезпечується якість освітньої діяльності в НАВС.

10. Перелік контрольних питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Предмет прикладної логіки.
2. Прикладна логіка як наука та навчальна дисципліна.
3. Значення вивчення науки логіки для професійної діяльності.
4. Юридична логіка як галузь наукового знання.

5. Особливості юридичної практики та основні напрямки специфікації логічних методів при її організації.
6. Логіка понять та як основа логіки права.
7. Функціональні відзнаки юридичної термінології та логічні умови її строгої визначеності.
8. Специфіка юридичних дефініцій; їх коректність з точки зору логічних правил визначення.
9. Логіка побудови нормативних (легальних) дефініцій.
10. Класифікаційні та кодифікаційні процедури у юриспруденції як сфера застосування логічних правил поділу.
11. Логіко-семантичні засоби співвіднесення правових понять та їх методологічне значення для прийняття кваліфікаційних рішень.
12. Логічна формалізація як засіб ефективного аналізу юридичних текстів.
13. Методика виявлення логіко-функціональних залежностей між структурними компонентами правових норм, фактичних матеріалів та свідчень; її значущість для інтенсифікації аналітико-пошукових дій та доказових процедур.
14. Можливості та переваги застосування логічних методів побудови міркувань у юридичній науці та практиці.
15. Дедуктивні та індуктивні методи у юриспруденції.
16. Метод аналогії та його значущість для права.
17. Єдність логічних та правових основ організації фахової діяльності юриста як головне завдання прикладної (юридичної) логіки.
18. Принципи логічної визначеності, обґрунтованості, несуперечності та достатності (повноти) як базові умови раціональності мислення: їх концептуальний зміст та особливості реалізації у сфері права.
19. Зв'язок принципів основ юридичного мислення з основними законами логіки.
20. Співвідношення логічних та юридичних законів.
21. Технологія застосування принципів та законів міркування в процесі аналізу та оцінювання нормативних основ права, фактичних матеріалів, свідчень та доказових процедур.
22. Методологічне значення критеріїв логічної раціональності для організації адміністративно-управлінської діяльності.
23. Підстави розрізнення доказових та недоказових міркувань.
24. Поняття логічного впливання та закономірний характер його правил.
25. Формулювання висновку у справі шляхом його отримання на основі юридичних норм та логічних законів як різновид дедуктивного умовиводу.
26. Дедуктивно-логічні основи кваліфікації.
27. Правила побудови доказових міркувань: їх логіко-семантичні обґрунтування та техніка застосування в юриспруденції.
28. Координація синхронічних та діахронічних підходів у логіці права.
29. Логічний зміст індукції та її роль у правовому мисленні.

30. Теоретичні узагальнення у правовій науці та нормотворча практика як сфери застосування індуктивних умовиводів.
31. Індуктивні методи встановлення причинно-наслідкових зв'язків та їх використання у юридичній практиці.
32. Аналогія як комбінований (індуктивно-дедуктивний) умовивід.
33. Аналогія права та аналогія закону: логічний зміст та юридичні умови застосовності.
34. Використання недедуктивних умовиводів при формулюванні версій.
35. Логічна та юридична аргументація: спільні та відмінні риси.
36. Види аргументації: емпірична та теоретична, дедуктивна та недедуктивна (правдоподібна), доказова та недоказова.
37. Дискусія, її види та прийоми ведення.
38. Особливості здійснення доказових процедур у процесуальній практиці.
39. Методологічна специфіка юридичної аргументації.
40. Конструктивне поєднання логічного дедуктивізму з недедуктивними, змістовно-аналітичними, психологічними, риторичними та іншими підходами до юридичного доказування.
41. Співвідношення логічних та гендерно-психологічних аспектів аргументації.
42. Теорія аргументації як система видів, способів та загальних правил побудови обґрунтування та критики.
43. Логічний зміст операцій доведення та спростування.
44. Співвідношення понять «доведення» та «доказування»: спільність та відмінність у цілях та засобах здійснення.
45. Логічні принципи побудови аргументації: визначеність, несуперечливість, обґрунтованість та достатність.
46. Основні алгоритмічні схеми доказової аргументації та їх застосування в юридичній науці й практиці.
47. Структура та види аргументації.
48. Прямі та непрямі способи доведення та спростування.
49. Критика як аргументаційна процедура та її логічні різновиди.
50. Логічні правила аргументації як критерії прийнятності побудови доказових процедур.
51. Логічні методи доведення та їх практичне значення для інтенсифікації доказових процедур.
52. Проблема доказовості аргументації; логічні засоби та шляхи її вирішення.
53. Координація логічних, психологічних та юридичних методів аргументації.
54. Формально-функціоналістські та змістовно-аналітичні підходи до здійснення юридичної аргументації.
55. Юридичні та логічні чинники об'єктивізації формування доказової бази; методологія їх взаємоузгодження.

56. Технологія застосування логічних правил аргументації при побудові доведень, спростувань та критики.
57. Логічні засоби сприяння об'єктивності доказових процедур: логічні стратегії «блокування» фальсифікованих свідчень, виявлення латентних суперечностей в аргументаціях опонентів та логічно необґрунтованих міркувань.
58. Логіка оцінювання доказових матеріалів на предмет встановлення їх істинності, сумісності та достатності.
59. Логічні методики доказування власної позиції в суді та критики позиції опонуючої сторони.
60. Можливості використання логічної теорії аргументації у науково-дослідницькій діяльності та різноманітних сферах практики.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Арутюнов В. Х., Кирик Д. П., Мішин В. М. Логіка : Навч. посібник для економістів. — Вид. 5-е, допов. і перероб. К. : КНЕУ, 2012. 144 с.
2. Вандишев В.М. Логіка. Основні поняття і принципи: навчальний посібник. К: Кондор - Видавництво, 2016. 300 с.
3. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник. К.: Знання, 2011. 262с. **Шифр Ю4 Ж592**
4. Карамишева Н.В. Логіка (Теоретична і прикладна): навчальний посібник. К: Знання, 2011. 455 с.
5. Конверський А.Є. Традиційна логіка. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. - К.: Центр учбової літератури, 2019. 452 с.
6. Конверський А. Є. Логіка: підручн. для студ. юрид. фак-тів ВНЗ. К.: ЦУЛ, 2012. 335с. **Шифр Ю4К64.**
7. Логіка для правознавців : навч. посіб. / [О. О. Бандура, О. І. Гвоздік, В. М. Кравець, Р.В. Михайленко та ін.]. К.: Національна академія внутрішніх справ, 2016. 144 с.
8. Логіка: Навчальний посібник / С. В. Сторожук, І. М. Гоян, І. С. Матвієнко. К.: Вадекс, 2020. 370 с.
9. Логіка: Хрестоматія / Автор-укладач С.Д.Цалін. Х.: Факт, 2006. 864 с.
10. Мозгова Н.Г. Логіка: навчальний посібник. К.: Каравела, 2011. 247с. **Шифр Ю4 М747**
11. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях. К.: Центр учбової літератури, 2008. 408 с.
12. Партико З.В. Логіка: теоретичні основи та прикладне застосування в мас-медіа. К.: Ліра, 2018. 332 с.
13. Хоменко І.В. Логіка: теорія і практика. К.: Центр учбової літератури, 2022. 378 с.
14. Цимбалюк В.І., Циганчук Л.А. Логіка для юристів. Навчальний посібник. Львів: Новий світ, 2017. 214 с.

15. Щербина О. Ю. Логіка для юристів : курс лекцій / О. Ю. Щербина. – вид. 2-ге, допов. і перероб. К. : Юридична думка, 2009. 264 с.

Додаткові

16. Бандурка О. М., Тягло О. В. Юридична логіка : підручник. 2-е вид., переробл. і доповн. Х. : Золота миля, 2017. 216 с.
17. Бовтач С.В., Карамишева Н.В. Збірник логічних завдань для студентів філософського факультету. 2-е видання, доповнене. Львів: Ліга-Прес, 2017. 121 с
18. Гвоздік О.І., Кощинець В.В. Логіка доказування в юрисдикційному процесі: навч. посіб. К.: Національна академія прокуратури України, 2016. 130 с.
19. Гвоздік О.І. Судово-процесуальне доказування у логічному вимірі. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. №1 (17). С. 83-89.
20. Гвоздік О. Критерії достатності доказів. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. №2(18). С. 63-70.
21. Гвоздік О.І. Логічні засоби оптимізації слідчої діяльності. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2020. №.2. С. 109-117.
22. Гвоздік О.І. Логіко-семантичний аспект побудови стратегій розслідування. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2021. №.1. С. 86-92.
23. Гвоздік О. Формальні та неформальні аспекти логіки розслідування. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2021. №2 (22). С. 56-63.
24. Гвоздік О.І. Логічні основи організації слідчого експерименту. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. №1 (23). С. 13-19.
25. Гнатюк Я.С. Некласична логіка: Курс лекцій із практикумом. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 191с. **Шифр Ю4 Г560**
26. Закурін М.К. Аналіз закону при розгляді скарг на дії, бездіяльність і рішення органів Державної виконавчої служби в межах Господарського процесуального кодексу України / М.К.Закурін [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://court.gov.ua/sud5024/9/21/>.
27. Карамишева Н.В. Логіка. Підручник для студентів-правників. Львів: Вид-во Львівського ун-ту, 2000. 193 с.
28. Михеєнко М.М. Доказування у кримінальному процесі. *Юридична енциклопедія*. Т.2. К., 1999. С. 271-272.
29. Савенко М.Д. Юридична аргументація в конституційному судовому процесі: методологічний аспект. *Наукові записки НаУКМА*. 2012. Т. 129. С. 11-15.
30. Соколов В.М. Застосування процесуальної аналогії при здійсненні адміністративного судочинства. *Правовий вісник Української академії банківської справи*. 2012. № 2(7). С. 37-41.
31. Сумарокова Л. Н. Юридична логіка: комунікативна концепція: монографія. Одеса : «Фенікс», 2015. 204 с.
32. Титов В.Д. Логіка: підручник для студентів ВНЗ. Харків: Право, 2008. 207 с. **Шифр Ю4 Л694**

- 33.Титов В.Д. Юридична логіка в США. – Х.: Ксилон, 2007. 250 с.
- 34.Щербина О. Ю. Логіка та юридична аргументація: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 303 с.
- 35.Шаптала Н.К. Доказування в конституційному судовому процесі: філософсько-правові засади: монографія. К.: Логос, 2018. 385 с.
- 36.Walton D. Legal argumentations and evidence. The Pensylvania State Univ. Press, 2002. 374 p.

15. Інформаційні ресурси

- 37.Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 38.Наукова бібліотека ім.. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
- 39.Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія” <http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
- 40.Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
- 41.Сайт “Бібліотека юриста” <http://www.lawbook.by.ru/>
- 42.Українська правнича фундація <http://www.ulf.com.ua/>